

Abstracts Symposium Bipolaire Stoornissen

Benno Haarman

De titel van mijn presentatie is "Neurobiologische bevindingen bij bipolaire stoornissen: specifiek of generiek?" In deze lezing zullen in vogelvlucht vijf belangrijke neurobiologische modellen die een verklaring bieden voor de bipolaire stoornis besproken worden: de neurotransmittertheorie (Schildkraut, 1965), de neuroinflammatoire theorie (Maes, Smith, & Scharpe, 1995), de corticolimbische theorie (Mayberg, 1997), de verstoorde witte stof integriteitstheorie (Benedetti et al., 2010) en de mitochondriale dysfunctietheorie (Kato, Takahashi, Shioiri, & Inubushi, 1993). De overeenkomsten en verschillen met andere ernstige psychiatrische aandoeningen, zoals schizofrenie, depressie en angststoornissen zullen uitgelicht worden.

Ralph Kupka

In deze presentatie wordt een keuze uit recent gepubliceerde wetenschappelijke en praktijkgerichte artikelen op het gebied van bipolaire stoornissen besproken. Daarbij wordt de nadruk gelegd op internationale en Nederlandse publicaties die voor behandelaars relevant zijn. Daarnaast is het voor behandelaars - en patiënten - van belang om te weten op welke meer basale gebieden onderzoek wordt gedaan. Ook daarvan zal een overzicht worden gegeven.

Annabel Vreeker

Titel:

MARIO: Mood and Resilience In Offspring.

Abstract:

MARIO (Mood and Resilience in Offspring) is een langlopend onderzoek dat zich richt op kinderen tussen de 10 en 25 jaar met een ouder met een stemmingsstoornis of andere psychiatrische problematiek. Met doel 2 'de MARIO screeningstudie' willen we stemmingsklachten bij kinderen van ouders met psychiatrische problemen beter en eerder herkennen. We hebben een korte vragenlijst ontwikkeld, 'de MARIO-check', waarvan wij willen onderzoeken hoe goed deze signaleert of een kind wel of juist geen stemmingsklachten heeft. Hiervoor vragen we kinderen en ouders om de MARIO-check in te vullen en mee te doen aan een kort telefonisch interview.

Jaap Weeghel

Stigmatisering leidt tot achterstelling van mensen met een (ernstige) psychische aandoening op het gebied van lichamelijke gezondheid, participatie, welzijn en toegang tot hulpbronnen. Ook voor veel mensen met een bipolaire stoornis is stigmatisering een dagelijkse bron van zorg. Zo worstelen velen met de vraag hoe open ze kunnen zijn over hun diagnose en problematiek, met name tijdens hun opleiding, in werksituaties en bij sollicitaties. In deze presentatie wordt op basis van onderzoeksbevindingen besproken welke strategieën cliënten bij dit dilemma hanteren, en welke gevolgen iedere strategie heeft. Tevens komt aan de orde hoe iemand, zo mogelijk samen met een behandelaar, systematisch kan uitzoeken welke manier om met het stigma om te gaan, het beste bij hem of haar past.

Cornelie Egelie-Sprenger

Cornelie pleit sinds 2012 voor openheid en bespreekbaarheid psychiatrische gevoeligheden. Maar wat doe je als je betaald werk zoekt? Is het dan ook verstandig om eerlijk bij een sollicitatie te zijn? Dit hangt af van een aantal factoren zoals bijvoorbeeld inschrijving in het doelgroepregister en of je op internet vindbaar bent, gerelateerd aan psychiatrische artikelen of een boek. In deze presentatie zal Cornelie vooral haar eigen ervaringen delen.

Ursula Klumpers

Per 1 juli 2020 is het nieuwe landelijke opleidingsplan “De Psychiater, medisch expert, sociaal-maatschappelijk betrokken en professioneel” ingegaan. De kern van dit opleidingsplan voor psychiaters is levensloopbreed opleiden. De opleiding is activiteitgericht ingericht, door middel van Entrusted Professional Activities (EPA's) en sociaal-maatschappelijke stages.

Welke EPA's kunnen behaald worden op uw afdeling voor bipolaire stoornissen? Op welke wijze kunnen andere disciplines profiteren van de opgezette opleidingsstructuur?

Dr. Ursula Klumpers, voorzitter van de kernwerkgroep landelijk opleidingsplan, praat u bij.

Jannis Krajs

Aan de Universiteit Twente is de nieuwe groepsbehandeling Goed leven met een bipolaire stoornis ontwikkeld. Goed leven met een bipolaire stoornis is een 8-weekse groepsbehandeling en gebaseerd op positieve psychologie. Het primaire doel is om welbevinden en persoonlijk herstel bij patiënten met bipolaire stoornis te verbeteren. De effectiviteit van de cursus wordt op dit moment onderzocht in een multicenter trial. In deze presentatie zal een overzicht worden gegeven van de rationale van de cursus en het onderzoek. Ook zullen eerste ervaringen van deelnemers aan bod komen tijdens de presentatie.

Imke Hanssen

Het Balans-onderzoek naar de effectiviteit van Mindfulness-Based Cognitieve Therapie bij de bipolaire stoornis

Mindfulness-Based Cognitieve Therapie (MBCT) wordt in toenemende mate ingezet als terugvalpreventie bij mensen met een bipolaire stoornis. Onderzoek naar de effectiviteit van MBCT bij de bipolaire stoornis lijkt veelbelovend, maar er zijn meer studies van goede methodologische kwaliteit nodig om de klinische werkzaamheid vast te stellen [1]. Het Balans-onderzoek draagt bij aan de evidentie van MBCT bij de bipolaire stoornis. Het is een grootschalig, multicenter gerandomiseerd onderzoek naar de effectiviteit van MBCT toegevoegd aan de gebruikelijke behandeling (TAU), ten opzichte van de TAU alleen, bij mensen met een bipolaire stoornis [2]. In totaal zijn er 144 deelnemers geïncludeerd. Tijdens deze presentatie zullen de eerste (vertrouwelijke) korte termijn resultaten van het Balans-onderzoek gedeeld worden.

1. Lovas, D.A. and Z. Schuman-Olivier, Mindfulness-based cognitive therapy for bipolar disorder: a systematic review. *Journal of Affective Disorders*, 2018. 240: p. 247-261.
2. Hanssen, I., et al., Study protocol of a multicenter randomized controlled trial of mindfulness-based cognitive therapy and treatment as usual in bipolar disorder. *BMC psychiatry*, 2019. 19(1): p. 130.

Peter Goossens

prof. dr. Peter Goossens vertelt over vier studies die op dat vlak de afgelopen vijf jaar zijn ondernomen. Het betreft een studie onder verpleegkundigen, een studie onder patiënten, een studie onder naastbetrokkenen en vervolgens een Delphi-studie. Het resulteerde in consensus tussen professionals, patiënten en naasten over een standaard voor goede verpleegkundige zorg voor patiënten die zijn opgenomen vanwege een manische episode.

Silvio van den Heuvel

Silvio van den Heuvel informeert u over de onderliggende mechanismen voor zelfmanagementondersteuning bij bipolaire stoornissen. De contrasterende ervaringen vanuit een drievoudig perspectief (patiënten, naasten en psychiatrisch verpleegkundigen) in een netwerkleermodel zijn onderwerp van gesprek. De implicaties van deze netwerkbenadering voor de praktijk ter bevordering van zelfmanagement bij een bipolaire stoornis zijn eveneens onderwerp van discussie. Van den Heuvel biedt richting middels zijn onderzoek.